

DEBATT

"Ryssland ut ur WTO och bruttoskatt i stället för moms i EU gynnar Ukraina samt rättsstatsprincipen globalt"

Dagens Juridik red@dagensjuridik.se

Uppdaterad 2026-02-25 09:51 Publicerad 2026-02-25 09:42

av Björn Forssén, juris doktor och civilekonom.

Beträffande utvecklingen mot vad som omnämns som en ny världsordning återknyter jag till mina tidigare artiklar om Rysslands krig mot Ukraina och USA:s handelskrig mot bland annat EU, genom att utveckla mina förslag till gagn för Ukraina och det politiska väst.

I artikeln "[Sverige bör verka för att Ryssland utesluts ur WTO](#)" anförde jag bland annat just det att Ryssland bör uteslutas ur Världshandelsorganisationen WTO (World Trade Organization) med anledning av sitt aggressionskrig mot Ukraina.

I artikeln "[Handelskriget – en lösning för det politiska väst: TTIP, USA-moms eller EU-skatt](#)" gav jag vissa aspekter på det handelskrig som USA:s president Donald J. Trump inledde den 2 april 2025 mot bland annat EU, när han utropade vad han benämner *Liberation Day* genom att införa och höja tullar mot omvärlden. Dessutom har Trump-administrationen anförts en ny världsordning, där makt hålls för rätt och principen *rule of law* eller rättsstatsprincipen sålunda åsidosätts till men för världens liberala demokratier.

Jag får upprepa att Ryssland lämnade Europarådet den 15 mars 2022 på grund av att landet annars hade uteslutits ur Europarådet som en konsekvens av kriget mot Ukraina. En nation som invaderar ett grannland och till och med låter det gå ut över sina egna medborgare, genom att lämna Europarådet och därmed förneka dem möjligheten att vända sig till Europadomstolen för att framställa klagomål på temat mänskliga fri- och rättigheter bör inte heller ha möjlighet att framlägga klagomål i WTO-domstolen mot andra nationer på grund av handelspolitiska orättvisor. Enligt min uppfattning bör Sverige och andra nationer som omfattar rättsstatsprincipen agera för att utesluta Ryssland ur WTO så länge de inte villkorslöst drar sig tillbaka från Ukraina och ansluter sig till Europarådet igen.

EU sluter upp bakom Ukraina och strävar idag efter oberoende från USA i försvarshänseende, då nästan samtliga medlemsstater betraktar USA som opålitligt. USA strävar efter att bli självförsörjande ekonomiskt, det vill säga till att bli en autarki. *Liberation Day* motiverade president Trump med att han ansåg att EU inte agerade rättvist mot USA ekonomiskt. Det talas numera om att EU ska skaffa sig egna kärnvapen förutom de som Frankrike redan har. Jag anser att det är en nödvändighet att satsa på fri handel hellre än kärnvapen för att stärka det politiska väst. Oavsett om den nuvarande administrationen i Washington D.C. strävar efter att åstadkomma en ny världsordning där auktoritära stater dominerar, är dessa omständigheter på sikt av en övergående karaktär. Amerikanska företag lider redan av de höga importtullarna, och de behöver produkter från EU liksom vice versa.

Sålunda gäller det för de av EU:s medlemsstater vilka hyllar principen *rule of law* och stöder Ukraina i försvarskriget mot Ryssland att inte rusa i väg och satsa på kärnvapen, i stället för att konsekvent bygga vidare på frihandeln. Förr eller senare kommer USA att upphöra med handelskriget mot bland annat EU. Jag upprepar därför att president Trumps motiv för att införa och höja tullar mot EU var att han såg en orättvisa i vad han kallar "*VAT-tax*". De olika momssatserna inom EU utgör enligt honom ett handelshinder för USA i förhållande till EU:s medlemsstater. Även om detta enligt min mening är en chimär, anser jag att de problem som förekommer i olika medlemsstater – exempelvis Sverige – med momsbedrägerier av så kallad karuselltyp är så pass omfattande att de inverkar menligt på finansieringen av välfärden.

Sålunda bör Sverige agera för att ersätta momssystemet i de olika medlemsstaterna med en generell bruttoskatt, så att en tillnärmning sker till USA och dess *sales tax*. Genom en sådan reform desarmerar EU framtida verkliga eller inbillade påståenden om orättvisor på grund av olikheter nationellt sett mellan EU och USA beträffande företagsbeskattningen. Med mitt förslag skulle, såsom jag nämnt tidigare, företagsbeskattningen inom både EU och USA ske genom skatt på produktionen i stället för – som med momsen – skatt på konsumtionen.

Innan president Trump utropade *Liberation Day*, hade den så kallade transatlantiska länken mellan Nordamerika och Europa skadats avsevärt, när det gäller förtroendet för USA bland de av EU:s medlemsstater som står för demokrati och ett fritt Ukraina, genom att USA:s vicepresident JD Vance den 14 februari 2025, som var första dagen på Säkerhetskonferensen i München (*Munich Security Conference, MSC*), anklagade EU för att vara en inre fiende i

samarbetet mellan USA och EU. Vicepresidenten förväntades tala om kriget i Ukraina, men fokuserade i stället på att kritisera det demokratiska systemet inom EU för att inte fungera, varvid han under talet sade att han oroar sig mest för hotet inifrån. Det hotet beskrev han som att EU backar från några av de mest fundamentala värderingar som delas med USA, och vicepresidenten yttrade dessutom att det är just vad han beskriver som det hot inifrån som skulle komma från EU som han oroar sig mest över, inte något hot från Ryssland, Kina eller någon annan extern aktör. Jfr JD Vance i hårt angrepp mot Europa i tal i München, av Ellinore Levinsson, publicerad på SVT Nyheter Utrikes, den 14 februari 2025 kl. 16:44.

I årets upplaga av MSC, som ägde rum 13–15 februari 2026, deltog inte USA:s vicepresident i den amerikanska delegationen, utan utrikesministern Marco Rubio. Exakt ett år efter att vicepresidenten desavouerat EU i sitt tal på MSC anförde USA:s utrikesminister en försonande ton, genom att den 14 februari 2026 uttrycka "*we belong together*". Emellertid hinner inte årets upplaga av MSC avslutas, innan han åker till de rysslandsvänliga EU-länderna Slovakien och Ungern. Det är inte förtroendeskapande för EU att utrikesminister Rubio den 15 februari 2026 håller tal tillsammans med Ungerns premiärminister Viktor Orbán, som inte är villig att bidra ekonomiskt till Ukrainas försvarskrig mot Ryssland, och passar på att ge en släng av slevén också åt FN, när det gäller den nuvarande amerikanska administrationens uppfattning om EU:s tillkortakommande på temat säkerhet i världen.

Att den mer försonliga tonen anfördes från USA:s utrikesminister jämfört med vicepresidentens frontalangrepp på EU ett år tidigare har sannolikt mest att göra med att EU i januari 2026 slöt ett frihandelsavtal med de så kallade Mercosur-länderna (Brasilien, Argentina, Paraguay, Uruguay och Bolivia), varigenom världens största frihandelszon har bildats. Lägg därtill att EU – också i januari 2026 – slöt ett frihandelsavtal med Indien, vilket beskrivs som "alla avtals moder" samt att Indien redan hade ett frihandelsavtal från mars 2024 med EFTA-länderna, dvs. med Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz.

Genom frihandelsavtalen med Mercosur-länderna och med Indien har EU brutit utmaningen från BRIKS-länderna, dvs. Brasilien, Ryssland, Indien, Kina och Sydafrika. Med Brasilien och Indien som frihandelspartners till EU bör EU kunna anses gå segrande ur handelskriget med USA, oavsett om president Trump respekterar att USA:s högsta domstol den 20 februari 2026 slog fast att hans tullar är olagliga. Om inte USA ändrar inställning i förhållande till EU, upphör på sikt den transatlantiska länken helt, eftersom Kanada har börjat söka sig närmare EU, och därvidlag finns för övrigt redan frihandelsavtalet Ceta från 2017.

Emellertid är nu en gång så att kärnvapnen finns, och det gagnar givetvis det politiska väst om handelspolitiken med en återupprättad transatlantisk länk är det som utgör det mest effektiva instrumentet för att avhålla Rysslands president Vladimir Putin från att använda sådana vapen. Ukraina har redan visat för oss att med konventionella vapen kommer president Putin inte så långt i krig. Då gäller det att stödja Ukraina och dess frejdade president Volodymyr Zelenskyj ekonomiskt och med alla vapen som Sverige och koalitionen av de villiga kan ge Ukraina. Genom mitt reformförslag, som innebär en tillnärmning av

företagsbeskattningen mellan EU och USA skulle EU öppna för att arbetet med frihandelsavtalet TTIP mellan EU och USA återupptas, vilket jag har framhållit betydelsen av i olika sammanhang. Det skulle sy ihop det politiska väst (inklusive Natosamarbetet), i stället för att EU fortsatt ska behöva hålla USA för opålitligt angående en världsordning baserad på principen *rule of law*. Då lär USA upphöra med att tvinga Ukraina till fred med Ryssland, utan Ryssland inser att de ska lämna Ukraina i fred. På sikt ger det också det ryska folket stöd till att byta regim, varvid Ryssland sannolikt återansluter till Europarådet och kan fungera som en normal medlem av WTO.

Dagens Juridik red@dagensjuridik.se

Uppdaterad 2026-02-25 09:51 Publicerad 2026-02-25 09:42